

Dve knjižici, razmnoženi v nekaj izvodih in v lastni režiji na fotokopirni stroji, je izdal tenkočutni opisovalec Mestnega vrha Peter Vovk: najprej Odo o Jelenovem studentu in potem še vrsto besedil Naj sanje ostanejo večnost. V obeh je čutili »gozdnega človeka, ki čuti življenja, vso njegovo širino in lepoto in samoto, ki je ostala v meni«.

Menda v obeh publikacijah ni strani, na kateri ne bi avtor povečeval tega svojega koščka sveta, ki se mu je bil najverjetneje zapisal v tistih zdaj že kar davnih letih, ko je bil oskrbnik planinske kočice, propagandist in gospodar kočevskega planinskega društva. »Jaz pa bom šel tja gor k tebi, Jelenov studenec, v zeleni gozd, da se tam izgubim. Naredil si bom visoko v smreki gnezdo iz lubja, vej in vejic, ga napolnil z mahom, suhimi travami in cveticami in spal v njem ...« In potem: »Sedim na panju, letnicah minljivih let, pokrit s tišino. Vse je tiho, le brnenje čebel, os in čmrljev slišim. Tišina dreves in grmov me omamlja. Vse je moje: rahlo zarisana steza, siva debla bukev, rdeča skorja smrek, jelke, iglice na vejah, počesane na dve strani, javorji samotarji. Pa nisem več čisto sam: mravlja nese slamico, petkrat večjo od sebe ...«

Verjetno niti sam ne ve, kolikokrat in koliko časa je bil pri tej koči in v tistih gozdovih, ki so za velik del Slovencev čisto na drugem koncu sveta: »Vsak moj korak od kočice do studenca, do ognja in nazaj je preštet,« piše in potem v

gozdni samoti in kristalno čisti naravi pre-mišlja: »Nekoč sem bil drevo, smreka, bukev, jelka, bil sem žival, ptica, zvezda, luna, kresnica, sonce ...« In ob koncu z nostalgijo ugotavlja: »Okna in vrata so odprta na stežaj: kot da sem zrasel tu gori pri tebi, Jelenov studenec, živel in se postaral. Ne vem, kaj je sedaj s sivo kočo iz brun, ali me vabi ali me z molkom podi proč. Čutil sem tu gori letne čase in ure dneva. Sedaj pa je moj lepi vrt zapuščen, le spomin hodi za menoj ...«

Obe knjigi širšemu krogu za lepote narave vnetih bralcev nista na voljo, slišati pa je, da bo nemara izšla tiskana knjiga, v kateri bodo zbrani najlepší članki Petra Vovka, med njimi največ iz Planinskega vestnika, kamor dopisuje že 30 let.

M. R.

Jelinčičevi Biseri pod snegom

Pred poletnimi počitnicami in pred poletno planinsko sezono naj vnovič opozorimo na enega od biserov slovenskega izvirnega gorniškega leposlovja, na knjigo **Dušana Jelinčiča** Biseri pod snegom, ki je pri mariborski založbi Obzorja sicer izšla že pred več kot letom dni, vendar je bila deležna manjše medijske pozornosti, kot bi jo zaslužila, čeprav gre za eno od najboljših književnih del te zvrsti pri nas.

Tržaški novinar in alpinist Dušan Jelinčič, mladi mož iz vseskozi planinske družine, saj je bil njegov oče soplezalec **dr. Klementa Juga**, je bil leta 1990 udeleženec mednarodne Alpe Adria Sagarmatha Expedition, ki si je za cilj sicer izbrala plezanje čez Zahodni greben na vrh najvišje gore sveta, vendar se je zaradi težavnosti potem preusmerila na klasično smer čez Ledeni slap, Zahodno globel in Južno sedlo, po tej smeri pa so štirje člani odprave, poleg šerpe še **Andrej Štremfelj** že drugi, njegova žena **Marija Štremfelj** kot prva Slovenka in **Janez Jeglič** komaj nekaj dni po izjemno težavnem plezanju na Bagirati 3, priplezali na najvišjo točko našega planeta.

Dušan Jelinčič je bil vseskozi zraven tako pri pripravi kot pri opremljanju smeri proti vrhu gore in bi knjigo lahko napisal tudi kot opazovalec. Vendar si je izbral, kot piše na zavihku knjige urednik **Franco Vogel**, mnogo težjo in odgovornejšo nalogo: zapisoval je samo tisto, kar je resnično doživel, globoko prečustvoval, pa čeprav je bilo potrebno prisluškovati najrahljšim, komaj ulovljivim in umljivim vzgibom srca in uma — tistim, ki jih je samo mukoma mogoče spraviti na papir.

Čeprav je bil Dušan Jelinčič že pred tem v Himalaji in je celo kot prvi alpinist iz italijanske pokrajine Furlanije-Juljske krajine priplezal na osematisočak Broad Peak, je z odprave na Eve-

Opozorilne table v TNP

Uprava Triglavskega narodnega parka je dala na bolj obiskovane planinske poti po parku postaviti lične opozorilne table, ki vsakemu mimoidočemu sicer takoj padejo v oči, vendar niso vsiljivo izizvalne in se primerno vključujejo v gorsko naravo. Table niso pritrjene niti na skale, niti na drevesa, ampak na posebej v te namene prinesene kole in podpornike, ki nikakor niso popolni tujki v tem okolju. To je vsekar prijetna novost v našem triglavskem visogorju in sredogorju.

Foto: Igor Mali

rest odnesel velikanske življenjske izkušnje, od katerih je nekatere opisal v svojih Biserih pod snegom. »Ob teh trenutkih nemoči,« piše, na primer, »se domislim, kako bo doma, ko bomo spet zapustili ta neresnični svet. Ko se vrnem domov, bo vse drugače. Spremenil se bom. Ko se vrnem domov, ne bom več delal napak, ki sem jih delal prej. Ko se vrnem domov, se bom bolj posvečal medosebnim odnosom, skrbel bom za svojo telesno kondicijo, bolje si bom organiziral svoje dneve, uredil si bom vse majhne in velike stvari.«

Ko je na gori sedel pred višinskim šotorom, je s hrepenenjem gledal proti Južnemu sedlu, kjer je v strmi rebri opazil piko ob piki: »Več deset je teh pik — alpinistov, ki se s skrajnim, nečloveškim naporom vzpenjajo proti svojemu cilju. Zdi se mi kot delavne mravlje, ki porivajo navkreber svojo ogromno drobtinico kruha. Toda koliko jih je! Cela kolona pikic, vsaka s svojim nečloveškim trpljenjem: zakaj čisto vsak od njih na tistem mestu ob tej uri trpi zavoljo neskončnega napora. Toda privoščim jim ta napor, ki bo na koncu obilno poplačan.«

Le nekaj dni pozneje se je čisto od blizu srečal z enim od takih trpljenj, s korejskim alpinistom, ki je bil sredi gore čisto na koncu z močmi, pa je vendarle nadaljeval pot, in se spomnil še drugih, katerih obraz »je bil redno spačen v trpeče gube, tako da sem mislil, da bodo zdaj zdaj odnehali. Pa niso nikoli in čisto vsi so brez izjeme vedno dosegli svoj takratni cilj. Nato sem se na ta skupinski obred katarzičnega uživanja v trpljenju navadil, vendar se mu nisem mogel dovolj načuditi. Nihče od trpečih ni nikoli odnehal ... Imel sem vtis, da sem se znašel na svetovnem kongresu fizično trpečih, ki se prepuščajo temu obredu, da naposled dosežejo duhovno očiščenje.«

Ob teh trpljenjih na mrzlih in vetrovnih višinah brez dovolj zraka je sanjal o zelenih in sončnih zalivih kristalno sinjega morja, ki so mu tudi dali novih moči za življenje v tem čisto drugačnem svetu mraza. »Oh, da bi čim prej minili ti dnevi! Potem bo konec vsega. Tudi upanja. Vendar pa te napetosti ne vzdržim več,« vzklikne, ko se odprava prevesi v drugo polovico in proti koncu, ko še vedno upa, da bo stopil na teme osemstisočmeterskega orjaka in ko še sanjari o tem, kako naj bi to bilo tisti in naslednje trenutke, ure in dneve, hkrati pa se visoki načrti začenjajo mešati z močnimi dvomi in s premišljevanji o velikih in manj velikih ljudeh: »Tu je razlika med močnim značajem in slabičem,« piše Jelinič. »Slabič vedno prespi odločilni trenutek, vstane vedno dan, uro, minuto ali le sekundo prepozno. Ko pa je prepozno, je prepozno, ni pomembno za koliko ... Prav vsi smo ljudje, toda značajan človek naredi vedno tisti odločilni korak več.«

Ko se poslavlja od baznega tabora pod Everestom, premišljuje o iztekačem se podvigu in o vrhunskem gorništvu tako, da bi to pravzaprav moral prebrati vsak alpinist: »Ta vrh nam sedaj ne pomeni nič več. Sami smo mu za kratko obdobje svojega življenja dali izreden pomen, ga povelicali v nekakšno zemeljsko božanstvo, kateremu smo se klanjali dva meseca. Sami smo ga sedaj zmleli v prah.« To bi moral prebrati vsak, ki tvega bistveno preveč: njegov uspeh je kratkega veka, morebitne posledice vsak izključno sam nosi vse življenje.

Preden bi se odpravili na večjo planinsko turo, bi bilo nemara kar koristno prebrati to Jeliničev knjigo: tudi zato, da bi se o nekaterih rečeh naučili razmišljati drugače, kot premišljujemo zdaj. In seveda zato, da bi spoznali pomembno in nadvse zanimivo napisano delo slovenske planinske literature.

Marjan Raztresen

Dr. Rafko Dolhar: Stezice

(Ob avtorjevi 60-letnici izdala Mladika, Trst 1993)

Predstavitel nove knjige je vedno imeniten dogodek, zlasti če gre za dejanje, ki se je zgodilo za mejami slovenske države. Tokrat gre za dogodek, ki so ga v slovenski prestolnici pripravili povabljenim novinarjem in gostom tržaški Slovenci, ki so želeli predstaviti novo knjigo **dr. Rafka Dolharja** z naslovom *Stezice*, ki jo je izdala Mladika iz Trsta z letnico 1993. Ob tej priložnosti smo poslušali uvodni ekskurz, ki ga je prispevala gospa **Zora Tavčarjeva**, gospa **Mira Sardočeva**, prominentna igralka Slovenskega tržaškega gledališča, pa je z občuteno intonacijo predstavila nekaj odlomkov iz te Dolharjeve knjige. Vtis, ki ga je na navzoče napravila dognana interpretacija, kaže na to, da bo vsebina pritegnila predvsem tiste bralce, ki so jim gore in gorska narava blizu.

Dr. Rafko Dolhar ni neznana osebnost v plejadi planinskih literatov, saj je to njegova že deseta knjiga, ki jo je posvetil svojemu značilno lirično-realističnemu predstavljanju vseh podrobnosti, ki jih je mogoče najti v naravi. Ob tem, ko jih je sprejel za svoje v vseh razsežnostih svoje razpoznavne moči, jih je umel tudi povezovati s stvarnostjo življenja, ko najdeta svoje vidno mesto prav bolečina in ponos hkrati, in to ob vseh tistih peripetijah, ki jih vsakdanjost Slovenca, ki ne živi v matični domovini, mora vnašati v svoje preproste, večkrat pa tudi življenjske odločitve. Ta dogajanja so zanj povezana s tistim naravnim esprijem, ki ga najdemo tako v gorah kot na Krasu ali ob morju, predvsem pa v njegovem intimnem spominjanju. In prav v tem delu avtorjeve izpovednosti se zrcali